

ESTEBAN URKIAGA “LAUAXETA”

Zenón Uriguen, *Pasiotarra*

Esteban-Lauaxetaren Familia

Bere gurasoak Jose Mari Urkiaga eta Ana Bizenta Basaraz ziren, eta 1905 urtean, abustuak 3, Laukiz, Bizkaian, jaio zan Erriko Taberna etxean, irugarren egunean bataiatua izanik. Euskal gizartearen ondasunik goragarriena beti izan da familia. Ori ezagutu dogu orainarte eta oso egokiro esaten da. “Familia zelakoa, gizartea alakoa”. Zenbat seme alaba izan zituen? Ez dago datu ziurrik baña, ezagunen artean zazpi seme alaba zirala, aoz-ao dakigu.

Gurasoen lenengo eginbearra seme alaben aziera da. Ume bako txak barne muiñetan daroa gaitasun berezia, joera eta moduak. Gurasoek eten bako alegiñak egin bear dabez seme alabai nortasun berezia emoten, euren buruaren jaun ta jabe izan daitezcan. Gurasoek gauza ederrik asko egin arren, bear bada, gauzarik oberena egin barrik izten dabe: gizonginza, gizonaren eziketa. Egia da Barandiaran jaunaren esaera: “Euskal leen gaia, izakia da” beste ekimen guztien ganetik. “Asko daki zaarrak, erakutsi bearrak”

Seme alabak ugarituz, Jose Mari eta Bizentak erabaki dabe 1909 urtean, Mungiaara aldatzea, batez be, seme alaben bizigiro barria egokitu, “bide barriak” egin eta bizitzeko. Mungia-ko etxea lau aizetara zabaldurik dago. Emen sortzen da Esteban gazte argiaren goi etorri aldia eta “Lauaxeta” izena bereganatzen dau. Gaur egun, Mungia barrian, Lauaxeta kalean, daukazu olerkari onen izenagaz Hotel bat.

Lauaxetaren gaztaro goragarria.

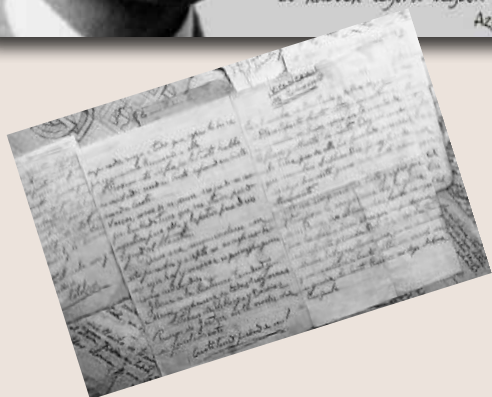
Aizeak ez dau mugarririk, eta Lauaxeta gazteak ez dauko geldi egoterik. Mundu zabalera osoa berea dala dirudi. Amaika urtekin zer egin? Durangoko Jesuiten ikastetxean ekin eta ekin diardu jakingura biziarekin eliza eta gizartearen egirik ederrenak, ikasten. Bere burua eta barnea ez da ikasteaz bakarrik asetuko. Eta Jesuita izateko asmo bizigarria dau. Esan ta izan. 1921an, amasei urtekin, Loiolara doa Nobizi-aldia bizitzera. Bizibide onetan ezagutzen dau Jokin Zaitegi, euskal gizon jakintsua ta jatorra. Bere babespean euskeraren eta aberriaren zaletasuna, su-garra lez, biztuten da bere barnean. Eta Loiolan Zaitegiaz batera, garai aretako Euskal ospatsuekin bat egiten dau, Andima Ibinagabeitia, eta aita Mujikagaz. Idazlari klasikoak irakurten ditu, eta Jesusen Biotzaren Deian azalduko dauz bere idazlanak, onartuak izango diranak. 21 urtekin, nun ikusten dogu? Oña ikastetxe nagusian ikasketak osatzeko asmoagaz, baña 1928an alde batera utziko ditu eta “Bide Barriak” artu.

Lauaxeta, idazlari gorena.

1931 urtean Lauaxetak argiraratzen dau bere lenengo liburua, “Bide Barriak”. Liburu onek Aitzol jaunak, euskal literaturaren eragille jatorrak egindako

itzaurrea dakar. Bide Barriak, eragin aundia izan eban euskalzale guztien artean, eta nik, gogo onez ta, bein eta barriz, irakurten nebazan bere poema arrigarriak. 1935 urtean argitaratu eban bigarren liburua. “Arrats Beran” irakurle geienak ikusten gendun gure Euskeraren aurkespen barri eta berezia. Lauaxeta olerkariaren entzute ona gora ta gora doa, eta Euskadi aldizkariaren arduradunak eskatzen dautse leen orrialdean, egiteko bere idazlanak eta poemak. Ordurate Nikolas Ormaetxea (Orixe), izan zan orrialde orren idazlaria. Aurrerantzean, buru-belarri, jokatuko dau Euskaldunak, poema ederrak, idatzi eta argitaratzeko.

Lauaxetaren baikortasuna

Lauaxetaren buruak ez dauko mugarik edozein erriaren kulturak eta oiturak onartzeko. Arrigarria da Lauaxetak Leon XIII aita santuaren Rerum Novarum Enziklika irakurri eta ausnartzea. Benetan bertan eskatzen diran gizartearen arazoak onbideratzeko kristau bide argiak: jaun-jauntxoek eta langilleen arteko desberdintasunak zuzentzeko, legezko giza-eskubideak betetzeko deiarra, alderdi eta talde guztien eskubideak zintzoki ta biotz zabaltasunez artzeko. Kristau fedea, bakea, maitasuna, eta pertsona guztien bardintasuna, gizarte barraren oñarriak izan bear dira bakean bizitzeko.

Jakingarria da, bai, Lauaxetak parte artu ebala Eusko Emakume Batza sendotzeko, 30.000 bazkidezik gora izanik. Goragarri da 1931 urtetik aurrera auteskundetako emakumeak botoa emoteko eskubidea lortu zala, zorionez. Bere oiuz bizia izango da: "Danok daukaguz eskubide bardiñak izkuntza, erlijioa eta oiturak bizitzeko".

Lauaxetaren gaitasunak.

Arritzekoa da bere izakera beti ekin-tzaillea, jeltzalle bizkorra ta gidaria, aber-tzale zintzoa, olerkari benetan berezia, idazlari oparotsua, euskaltzale bikaña, Kristau bete-betea bere bizia emon arte, bere burubide eta asmoen jaun ta jabea. Eusko izkuntzari indar barri ta barritzallea ezarritakoa, gaztediaren eredu bikaña, eta Euskal erriaren jarraibide argi ta zuzena.

Lauaxeta: Betiko Oroimena

Pasiotarrak Euba-Amorebieta-Bizkaian geure biziera egiteko gaztientzat ikastetxe aundi bat izan dogu. Gaur egun ikastetxea Lauaxetaren betiko oroimenez LAUAXETA IKASTOLA izatea erabaki dogu. Zergaitik? Lauaxeta euskal-zale, euskal idazlari, Kristau zintzoa, eta bere bizieran gaztediarentzat eredu jatorra dalako. Zorionez Lauaxeta Ikastola ospetsua da eta Euskal erri askotik datoz bertan geure kultura, geure kristau fedea eta geure euskera gorengo maillan jartzeko. Oroimen bizigarria!

Jarraituko dau

